

Онисьук Дар'я Геннадіївна

студентка 2-го курсу факультету міжнародно-правових відносин
Національного університету «Одеська юридична академія»

ЩОДО НАДАННЯ ДОПОМОГИ ПРИ НАРОДЖЕННІ ДИТИНИ ЯК НАПРЯМ ДЕРЖАВНОЇ ДЕМОГРАФІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

У звіті департаменту з економічних та соціальних питань секретаріату (DESA) Організації Об'єднаних Націй «Перспективи світового народонаселення» за 2017 рік повідомляється, що Україна входить до ТОП-5 країн із найбільш стрімкими темпами скорочення населення і вже до 2050 року населення України може бути скорочене на 18% до 36,4 млн. осіб, а у 2100 році – на 57% до 28,2 млн. осіб [1]. Народжуваність стрімко падає, що є одним із найжахливіших наслідків у новітній історії країни. Усі ці показники свідчать про загострення демографічної ситуації та про явну негативну динаміку, що є незмінним супутником кризи в економіці і соціальній сфері.

Одним із джерел поліпшення демографічної ситуації має бути збільшення народжуваності. Важливим фактором для цього є саме відчуття громадянської захищеності і підтримки з боку держави осіб, які готові створювати сім'ї, виховувати дітей і працювати на благо своєї Вітчизни. Уряд має створити всі належні умови для цього: гарантувати розвиток дитячої мережі установ, здійснити заходи щодо зниження дитячої смертності зробити більш якісне і доступне медичне обслуговування, забезпечити житлом молодих і багатодітних сімей. Але одним із найболючіших і актуальних питань сьогодення, що стосуються стимулювання народжуваності серед населення, є грошова допомога при народженні дитини.

Відповідно до ст. 10 Закону Україну «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» право на допомогу при народженні дитини має один із батьків дитини (опікун), що проживає із дитиною разом на постійній основі. Крім цього, п. 2 ст. 10 цього Закону визначає, що одноразова допомога, яка призначена опікуну, вважається власністю дитини [2]. Згідно з п. 1 ст. 27 Конвенції ООН з прав дитини, що була ратифікована Постановою Верховної Ради України від 27 лютого 1991 р. та набула чинності для України 27 вересня 1991 р., держави-учасниці визнають право кожної дитини на рівень життя, необхідний для фізичного, розумового, духовного, морального і соціального розвитку дитини, а також п. 3 ст. 27 цієї Конвенції: держави-учасниці відповідно до національних умов і в межах своїх можливостей здійснюють заходи, які потрібні для надання допомоги батькам та іншим особам, які виховують дітей, у здійсненні цього права і у

випадку необхідності надають матеріальну допомогу і підтримують програми, особливо щодо забезпечення дитини харчуванням, одягом і житлом [3].

Уряд України через гібридну війну на Сході країни і як наслідок складну економічну кризу прийняв рішення – із 2014 року зменшити розмір допомоги при народженні дитини. Якщо раніше на першу дитину давали – 30 960 грн, на другу – 61 920 грн, на третю і наступних дітей – 123 840, то на сьогодні розмір допомоги при народженні дитини не залежить від того, якою ця дитина народилася – першою, другою, третьою. Закон України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» визначає розмір допомоги при народженні дитини у розмірі 41 280 грн. Виплата здійснюється одноразово у сумі 10 320 грн, а решта суми допомоги виплачується протягом наступних 36 місяців рівними частинами (860 грн. щомісячно) у порядку, що встановлений Кабінетом Міністрів України [2].

Свідченнями публічного інтересу та значної громадської уваги до питання потреби підвищення грошової допомоги при народженні дитини є чисельні електронні петиції до Президента України. Здебільшого ініціаторами таких звернень є самі опікуни, які на власному досвіді відчули фатальність рішення уряду щодо зниження виплат коштів для належного виховання і росту дитини. Автором однієї з таких петицій за №22/041860-еп) виступила Олена Ільченко. За її словами, грошова державна допомога при народженні дитини, яка в 2013 році ще була в еквіваленті 100 доларів, зараз стала нікчемною і не прирівнюється навіть до прожиткового мінімуму.

Серед вдалих прикладів щедрого стимулювання народжуваності є Франція, що прогнозує, на відміну від України, значний приріст населення до 2050 року. Перші виплати в цій країні у зв'язку з народженням дитини тут були запроваджені ще в 1938 році, які на сьогодні є одними з найбільших у світі. Ще з 1946 року державна допомога при народженні і податкові пільги стали спрямовуватися на заохочення народження другої і третьої дитини, що залишається одним із центральних принципів в демографічній політиці країни.

У 2017 році у парламенті було зареєстровано три законопроекти, які пропонують зміни до Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми». Зокрема за новою редакцією проектів розмір державної допомоги при народженні дитини мають збільшити, а також надати таким сім'ям додаткові пільги. Головна мета ініціаторів – здійснити масштабну реформу соціальних виплат і покращити демографічну ситуацію шляхом стимулювання збільшення народжуваності.

Отже, проведене дослідження показало, що демографічні проблеми продовжують зростати з кожним роком, що в подальшому може призвести до більш негативних наслідків, ніж просто звуження фізичної основи формування людського потенціалу. Ми наполягаємо найближчим часом розглянути і прийняти проект щодо підвищення

державної допомоги при народженні, наданні низки пільг для сімей із дітьми і забезпеченні належних умов для виховання дітей – майбутнього нашої держави.

Список використаних джерел

1. World population prospects: the 2017 revision summary and key findings. [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://esa.un.org/unpd/wpp/publications/Files/WPP2017_KeyFindings.pdf
2. Про державну допомогу сім'ям з дітьми: Закон України від 21 листопада 1992 року №2811 – XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – №3. – Ст. 21.
3. Конвенція ООН про права дитини від 20 листопада 1989 (Конвенція ратифікована Постановою ВР №789-XII (789-12) від 27 лютого 1991 р.). – [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_021

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Трюхан О. А.

Панчук Марина Вікторівна

студентка 2-го курсу соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ПРАЦІ

Всім відомо, що на сьогоднішній день в Україні триває процес реформування системи центральних органів виконавчої влади. У зв'язку з цим, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 № 442, з метою оптимізації системи центральних органів виконавчої влади і була створена Державна служба України з питань праці.

Внаслідок створення цієї Служби, відбулося злиття Державної інспекції з питань праці та Державної служби гірничого нагляду та промислової безпеки. Крім того, на неї було покладено також функції з реалізації державної політики у сфері гігієни праці та функції із здійснення дозиметричного контролю робочих місць і доз опромінення працівників. [1]

Державна служба України з питань праці (далі – Держпраці) отримала дуже широке коло функцій і повноважень тому, що в одну структуру об'єдналося декілька служб.

Отже, Держпраці реалізує державну політику у сферах: промислової безпеки, охорони праці, гігієни праці; здійснює державний гірничий